

Браун А. А.
студентка Військово-юридичного
факультету, 1 курс, 1 група
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
науковий керівник – **Стасевська О. А.**
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри культурології

ФІЛОСОФСЬКІ ПОГЛЯДИ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ЯК КРОК У МАЙБУТНЄ

Григорій Сковорода, український просвітител-гуманіст, сформував нову філософію доби бароко, яка пронизана глибоким антропологізмом, вірою в можливість людини пізнати себе і всі таємниці Всесвіту [1, с. 493].

Актуальність теми обумовлена постійним чергуванням в історії філософії раціональної та ірраціональної світоглядних парадигм. Традиції вітчизняної філософської думки дають нам приклад врівноваженого єднання раціонального та чуттєвого, розуму та серця.

З упевненістю можна сказати, що філософія Г. Сковороди має складний характер тому, що його погляди виникали під впливом багатьох джерел. У свій час авторитетом для нього були Піфагор, Сократ, Платон, Діоген, П. Могила та ін. Неодноразово він звертався до народної творчості, у першу чергу до міфів і казок. Систему своїх міркувань педагог будував спираючись на метод Сократа. Кожній тезі протиставляється антитеза і розглядається вона як засіб аналізу істотних питань. Він формує положення, які розкривають не лише єдність явищ, а і єдність протилежностей: «світ гине і не гине», «вічність у тлінні», «світ в темі». Гуманіст «звертався» до спадщини Платон, який викладав уявлення про світ, життя, людину у форматі діалогів, що дало змогу показати розмежування людської сутності, поділяючи її на видиму і невидиму складову.

У філософському ученні Г. Сковороди людина – найцінніше творіння природи, яке може здобути щастя своїми силами не зважаючи на добробут чи місце у соціумі. Він опротестовує будь-які соціальні стани, пояснює те, що щастя можна роздобути благодаттю на основі самопізнання природних схильностей людини, проникнення в закон «сродностей». На думку філософа, людина, яка пізнає себе, пізнає і душу, і Бога, зливається з ним. Освітлення Божественним світлом і є метою здобуття щастя, душевного спокою.

Мислитель звертає велику увагу на внутрішній світ людини. Він стверджує, що людська натура є невидимою і для її пізнання потрібні інтуїція, осяяння і самозаглиблення. Г. Сковорода переконаний, що началом всього в людині є її душа. Самопізнання, уміння слухати себе, вивчення свого внутрішнього світу допомагають знайти призначення людини на цій землі, навести лад у своїй душі. Тому що тільки у чистоті та мудрості можна знайти своє істинне «я». Відповідно до християнського учення, просвітник оцінює особу, як посередника між небом і землею, як уособлення Божественної енергії. Серце є ланцюжком, яким людина пов'язана з вічністю, і від нього залежить рівень істинного в людині. Але відкрити Божу істину можна лише шляхом пізнання свого духовного світу. Основним джерелом пізнання є серце, яке за біблійним розумінням є духовним центром людини, вмістилищем думок і почуттів. Сковорода захоплюється могутністю розуму, вказує на досягнення наук у вивченні світу, втім основою пізнання Бога, світу і себе є не тільки книги, а й серце. Раціональне пізнання як основа вдосконалення

можливе лише за умов, коли розум скеровується і підтримується серцем [2, с. 43].

Таким чином, учення Г. Сковороди й у XXI ст. зберігає своє морально-практичне значення, дає відповіді на питання, що нас хвилюють, а його ідеї (ідея «сродності», ідея серця як засобу пізнання та критерій істини) абсолютно співзвучні нашому часу.

Література

1. Эрн В. Борьба за логос. Г. Сковорода. Жизнь и учение / В. Эрн. – Минск: Харвест. – 2000. – 592 с.
2. Стасевська О. А. Раціоналістичні трансформації української філософської думки Нового часу / О. А. Стасевська // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – 2015. – №4 (27). – С. 37–46.

Герасименко Л. М.

студентка виконавсько-музикознавчого факультету, спеціалізація «Музикознавство», 5 курс, Харківський національний університет мистецтв ім. І. П. Котляревського, науковий керівник – **Беліченко Н. М.**, Харківський національний університет мистецтв ім. І. П. Котляревського, кандидат мистецтвознавства, доцент, докторант кафедри теорії музики

КОМПОЗИТОРСЬКІ ПРОЧИТАННЯ 12-ГО ПСАЛМА Т. ШЕВЧЕНКА В АСПЕКТІ ЖАНРОВОЇ СУГЕСТІЇ

Уже більше століття, починаючи з Миколи Лисенка (1911 р.), українські композитори систематично звертаються до «Давидових псалмів» Т. Шевченка і нині налічується близько двадцяти різних музичних інтерпретацій поезій зі збірки, принаймні половину з числа яких складають прочитання 12-го Псалма. Попри це, поетичний цикл «Давидові псалми» Кобзаря досі несправедливо випадає із поля зору музикознавців.

Метою дослідження є виявлення специфіки авторських підходів до принципів омузикалення найпопулярнішого серед українських авторів Шев-

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
Кафедра культурології

ДУХОВНА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ
ПЕРЕД ВИКЛИКАМИ ЧАСУ
(до 150-річчя заснування «Просвіти»)

Тези доповідей учасників
Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Харків, 23 квітня 2018 р.

Харків
«Право»
2018

УДК 008(477)
Д85

Редакційна колегія:
*А. П. Гетьман (голова), В. О. Лозовой, О. В. Уманець,
Г. С. Савченко, О. А. Стасевська*

Д85 **Духовна** культура України перед викликами часу (до 150-річчя заснування «Просвіти») : тези доп. учасників Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 23 квіт. 2018 р.). – Харків : Право, 2018. – 212 с.

ISBN 978-966-937-408-0

Збірка містить тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Духовна культура України перед викликами часу (до 150-річчя заснування «Просвіти»)», в яких висвітлені актуальні питання духовного буття сучасної України, національної ідентифікації та збереження культурної пам'яті.

Відповідальність за достовірність наданих матеріалів несуть автори.

УДК 008(477)

ISBN 978-966-937-408-0

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2018
© Оформлення. Видавництво «Право», 2018